

26 OKT. 2001

Deze rubricering is
beëindigd na 50 jr.

~~VERTROUWELIJK~~

Stg. GEHEIM

MAANDOVERZICHT

No. 7 - 8 1964

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

V E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht no. 7/8 - 1964

162

(Tijdvak 1-7-1964 t/m 31-8-1964)

I N H O U D

	Blz.
I. <u>Communisme Internationaal</u>	
Het verloop van het conflict Moskou-Peking gedurende het voorjaar en de zomermaanden 1964.	1
Voortzetting van de briefwisseling over de wenselijkheid van een internationale conferentie.	4
De CPSU schrijft een voorbereidingsconferentie uit.	7
II. <u>Activiteiten van de CPN</u>	
Problemen rond de "nieuwe oriëntering".	9
De bejegening van de Chinezen in het Sino-Sowjet-conflict.	11
De houding van de CPN t.o.v. Joegoslavië.	13
Pro-Chinese oppositie in de CPN.	14
Financiële acties CPN.	16
Het "Waarheid"-festival 1964.	17
III. <u>Activiteiten van de communistische hulporganisaties</u>	
Vergaderingen van communistische jeugdorganisaties.	19
Kinderkampen.	22
De NVR aan de vooravond van een nieuwe reorganisatie?	22
Het toerisme en "Nederland-USSR".	23
IV. <u>Communistische activiteiten in het bedrijfsleven</u>	
De metaal-lonen.	25
Liquidatie van de "oude" EVC.	26
<u>Overzicht buitenlandse reizen</u>	28
<u>Overzicht stakingen juli/augustus 1964</u>	30
<u>Agenda</u>	31

H O O F D S T U K I

COMMUNISME INTERNATIONAAL

Het conflict Moskou-Peking

"Het is nu zo klaar als de dag, dat de leiders van de CP-China er naar streven de persoonsverheerlijking van Mao Tse-toeng aan de gehele internationale communistische beweging op te dringen, waardoor de Chinese leider, zoals vroeger Stalin, als een god boven alle marxistisch-leninistische partijen zou komen te tronen. De geschiedenis herhaalt zich echter niet. Wat reeds eenmaal een tragedie was, kan een tweede maal slechts een farce zijn." (Soeslow, 14 februari 1964.)

Verscherping van de polemiek

De publicatie - op 3 april j.l. - van de rede die Soeslow op 14 februari gehouden had voor het Centraal Comité van de CPSU en enkele duizenden partij-ideologen, propaganda-functionarissen en scholingsleiders uit de gehele Sowjet-Unie, gaf het conflict tussen Moskou en Peking een nieuwe dramatische impuls. Nadat de Sowjet-leiders maandenlang een opvallende zelfbeheersing aan de dag hadden gelegd onder de aanvallen van Peking, nadat de Chinese leiders alle voorstellen om de polemiek te staken van de hand hadden gewezen en nadat, tenslotte, ook een Roemeense bemiddelingspoging te Peking op een mislukking was uitgelopen, betekende het besluit de rede van Soeslow aan de pers vrij te geven, dat Moskou definitief overtuigd was van de onverzoenlijkheid van de Chinezen.

In het offensief, dat de Sowjet-leiders in de daarop volgende maanden ontketenden, keerden zij zich vooral tegen Peking's kennelijke opzet de communistische partijen of groepen binnen deze partijen verder van Moskou te vervreemden en in de Chinese invloedssfeer te brengen. Zij beschuldigden Peking er daarbij openlijk van de activiteiten van de verschillende pro-Chinese groeperingen, overigens "slechts bestaande uit Trotskistische en andere gedegeneerde elementen", zelfs financieel te steunen. De "Prawda" leverde tegen eind april nog een originele bijdrage tot de disqualificatie van de Chinese leiders door te

insinueren, dat zij al sinds jaren niet meer rechtmatig in functie waren en niet langer de inzichten van het Chinese volk vertolkten. Immers, aldus het Moskouse partijblad, sinds de tweede zitting van het VIIIe Congres, in mei 1958, was dit opperste bestuurslichaam van de CP-China niet meer bijeengewees, hoewel de partijstatuten een jaarlijkse vergadering voorschreven. Bovendien had - eveneens volgens de statuten - in 1961 een nieuw Congres (het IXe) moeten zijn gekozen, dat zich had moeten uitspreken over de samenstelling van het partijbestuur en over de partijpolitiek voor de volgende periode van vijf jaar. Dit was niet gebeurd. Onder het ondemocratische bewind van de Chinese partijleiding, aldus de "Prawda", hadden derhalve zeven miljoen Chinezen, die sinds 1956 tot de CP-China waren toegetreden, nimmer de gelegenheid gekregen zich in het partijbestuur te doen vertegenwoordigen.

De implicatie van dit alles was uiteraard, dat de Chinese leiders zich dus ook met verlopen geloofsbrieven mengden in het verkeer met de zusterpartijen....

Intussen zette Peking in deze maanden de polemiek tegen de "revisionisten" met onverminderde heftigheid voort.

Tegenover de beschuldiging, dat zij verdeeldheid zaaiden in de gelederen van de communistische beweging, stelden de Chinezen, dat integendeel Moskou alle krachten inspande om de zusterpartijen te bewegen tot "collectieve maatregelen" tegen de CP-China en aldus openlijk aanstuurde op een scheuring. Peking kon dan ook slechts die "ware marxistisch-leninistische partijen en groepen" prijzen, die zich tegen de dwingelandij van Moskou verzetten, en zich met de CP-China inzetten voor de strijd tegen de revisionistische scheurmakers. In een brief aan de CPSU van 28 juli schreven de Chinese partijleiders over de pro-Chinese splinterpartijen (en uiteraard hadden zij daarbij ook het oog op de pro-Chinese fracties binnen de Moskou-getrouwe CP-en): "Het proletarisch internationalisme eist van ons, dat wij ons met hen verbinden en dat wij hun revolutionaire strijd met alle middelen steunen. Wij hebben dat vroeger gedaan en wij doen het nog en ondanks al Uw vuile taal zullen wij daarmee ook in de toekomst doorgaan - zelfs op nog grotere schaal."

Dat de CP-China zich daarmee zou inlaten met Trotskisten, wees Peking af als een belachelijke insinuatie : het was integendeel weer Chroestsjow zelf die met de Trotskisten heulde. Met een nauwelijks verholde toespeling op een duistere episode in Chroestsjow's verleden

schreef het Chinese "Volksdagblad" op 27 april:

"Wij zouden erop willen wijzen, dat er inderdaad iemand is, die in het verleden Trotsky's reactionaire inzichten gesteund heeft en die in verband daarmee zelfkritiek heeft moeten oefenen---, dat er inderdaad iemand is, die op het XXe Congres van de CPSU in de stijl van Trotsky een haatcampagne tegen Stalin is begonnen---, dat er inderdaad iemand is, die nu samenspannt met de Trotskisten en zich van hen bedient om de revolutie te saboteren.

Als het nodig is, zijn wij bereid materiaal daarover te publiceren."

Uiteraard reageerde Peking wat voorzichtiger op de geharnaste "Prawda"-artikelen over de legaliteit van het Chinese leiderschap. Enkele hatelijke opmerkingen over "ondemocratische praktijken" van de Sowjet-leiders moesten betekenen, dat zij zich beter niet konden bemoeien met de interne aangelegenheden van een andere partij.

Beide kampen versterkt.

Terwijl de openlijke polemiek in deze maanden in heftigheid toenam, bleef het streven van beide partijen er voortdurend op gericht de eigen posities in het socialistische blok en in de internationale communistische beweging te versterken. Zowel Moskou als Peking zagen dit streven - elk in hun eigen sfeer - met verschillende goede successen bekroond.

Moskou slaagde erin - blijkens eigen publicaties althans - een ruime meerderheid van CP-en te overtuigen van de noodzaak van een binnen niet al te lange tijd te houden internationale conferentie. Weliswaar bleven de Roemenen zich halsstarrig tegen alle plannen in die richting verzetten en bleken de Joegoslaven en de Italianen er eveneens nog steeds weinig sympathie voor te kunnen opbrengen, maar tenminste één belangrijke tegenstander van de bijeenroeping van het door Moskou voorgestelde concilie gaf zijn verzet eindelijk op: Gomoelka.

In zijn rede tot het in juni te Warschau gehouden IVe partijcongres, waarin hij zich - tot veler verrassing - openlijk aan Chroest-sjow gewonnen gaf, pleitte de Poolse partijleider voor een zorgvuldige voorbereiding van een conferentie van alle partijen, daarbij opmerkend, dat de weigering van een of meer CP-en om aan een dergelijke conferentie deel te nemen geen reden mocht zijn waarom zij geen doorgang zou kunnen

vinden. In de tekst van zijn rede die vooraf aan de pers was verstrekt, kwam bovendien nog de zinsnede voor, dat de partijen die niet ter conferentie verschenen, daarmee te kennen zouden geven niet meer tot de internationale communistische beweging te behoren. Deze gedachte, die door Gomoelka in zijn rede merkwaardig genoeg niet werd uitgesproken, werd later in een "Prawda"-artikel (10 augustus) herhaald.

Peking, aan de andere kant, zag zijn positie in deze maanden versterkt door een eindelijk ondubbelzinnige stellingname van zijn tot voor kort nog weifelende bondgenoot Noord-Vietnam. In mei beschuldigde vice-premier Pham Hung de Sowjet-leiders ervan economische druk op zijn land uit te oefenen teneinde het in het conflict met Peking de zijde van Moskou te doen kiezen. Maar het was "regelrecht in strijd met het proletarisch internationalisme economische steun te verlenen met het doel anderen te beroven van de vrijheid een onafhankelijk standpunt in te nemen". Wat dit "eigen" standpunt behelste, bleek niet veel later uit felle anti-revisionistische reacties in de Noord-Vietnamese pers, met woordelijke aanhalingen uit Chinese publicaties.

Het Noord-Vietnamese partijblad protesteerde in juni ook op bijzonder felle wijze tegen Moskou's plannen tot het bijeenroepen van een internationale conferentie "met het doel een openlijke scheuring te forceren in de internationale communistische beweging en het socialistische kamp". Het blad wees erop, dat geen conferentie zou mogen worden gehouden wanneer bepaalde CP-en bezwaar hadden eraan deel te nemen.

De CP van Noord-Vietnam voegde zich daarmee - wellicht definitief - in de rij van medestanders van de CP-China in de strijd met Moskou, een strijd die zich in de afgelopen maanden blijkt de voortgezette briefwisseling tussen Moskou en Peking, vooral concentreerde op kwesties rond de internationale conferentie.

Voortzetting van de briefwisseling

Het schriftelijk overleg tussen de CPSU en de CP-China over de wenselijkheid en de mogelijkheid van het houden van een conferentie ontaardde uiteindelijk in een voor de internationale communistische beweging wel zeer beschamend schouwspel. Beide partijen weigerden serieus in te gaan op elkaars voorstellen. Scheldpartijen, verdachtmakingen, schijnargumenten en verdraaiing van feiten maakten de gehele discussie zinloos. Niettemin werd zij voortgezet, al was het maar om indruk te maken op de eigen aanhang en op de weifelaars in het kamp

van de tegenpartij.

In een brief van de CPSU aan de CP-China van 7 maart hadden de Sowjet-leiders voorgesteld a) in mei van dit jaar de bilaterale besprekingen (Moskou-Peking) te hervatten, b) in juni of juli een conferentie te beleggen van delegaties van die 26 partijen, die ook de conferentie van de 81 (in 1960) hadden voorbereid en c) in de herfst van dit jaar een conferentie van alle partijen bijeen te roepen.

Moskou verwierp daarmee een eerder door Peking gedaan voorstel a) in oktober van dit jaar het bilaterale gesprek Moskou-Peking te heropenen, b) daarna door delegaties van 17 CP-en voorbereidingen te doen treffen voor een conferentie van alle partijen en c) tenslotte dit algemene concilie bijeen te roepen.

In een brief van de CP-China aan de CPSU van 7 mei, wezen de Chinezen niet alleen Moskou's nieuwe tegenvoorstellen af, maar kwamen tevens terug op hun eigen besluiten. Onder de huidige omstandigheden, aldus de Chinezen, zou het zelfs in oktober nog te vroeg zijn om het bilaterale overleg te hervatten. Dit moest derhalve verschoven worden naar de eerste helft van het volgend jaar, bijvoorbeeld tot mei, of, wanneer de CPSU dan wel de CP-China dit tegen die tijd nodig achtte, tot een nog later tijdstip.

De Chinezen maakten er bovendien bezwaar tegen een voorbereidingsconferentie te doen houden door 26 in plaats van door 17 partijen:

"In principe zijn wij er niet tegen meer dan 17 partijen aan deze conferentie te doen deelnemen, maar wij kunnen ons er niet mee verenigen, dat dit aantal tot 26 wordt opgevoerd. De situatie is thans immers totaal verschillend van die in 1960 (toen de conferentie van de 81 door 26 CP-en werd voorbereid).

In verschillende van de door U genoemde landen bestaan nu twee partijen. In Australië bijvoorbeeld is er een Marxistisch-Leninistische Partij, vertegenwoordigd door E.F. Hill naast een revisionistische, vertegenwoordigd door L.L. Sharkey. Hetzelfde geldt voor Brazilië. Vanzelfsprekend verschillen U en wij van mening over de vraag welke van deze partijen aan de voorbereidingsconferentie zouden moeten deelnemen. Hoe zouden wij bijvoorbeeld ook de leidende klik van de CP-India, Dange en consorten, die het communisme verraden hebben, tot een conferentie van CP-en kunnen toelaten ?

Wanneer het aantal deelnemers aan de voorbereidingsconferentie zou moeten worden uitgebreid, dan zou naar onze mening het eerst gedacht moeten worden aan die zusterpartijen, die het Marxisme-Leninisme hooghouden."

Na aldus recht van spreken te hebben opgeëist voor de pro-Chinese splinterpartijen, waarschuwde Peking, dat niet te veel haast moest worden gemaakt met het uitschrijven van een internationale conferentie, wilde men een scheuring in de communistische beweging vermijden. Naar de huidige stand van zaken te oordelen zou de voorbereiding daartoe wellicht vier of vijf jaar kunnen vergen, en misschien zou het zelfs beter zijn in het geheel geen conferentie te houden :

In een uitvoerig antwoord op deze brief van de CP-China protesteerde de CPSU-leiding op 15 juni heftig tegen het Chinese pleidooi voor de "door henzelf opgerichte partijvijandige fractiegroepen". Deze groepen vertegenwoordigden immers de arbeiders van hun eigen land niet, maar werden kunstmatig van buiten af in stand gehouden. Het was wel geen toeval, dat de partijvijandige groepen in Australië, Brazilië, België, Ceylon en enkele andere landen opgericht werden precies op het moment, dat de CP-China haar scheurmakersactiviteiten in de communistische beweging begon te ontplooiën. Het was bovendien duidelijk, dat deze afgescheiden groepen slechts bestonden uit trotskisten en anarchisten en dat zich daarbij allerlei renegaten en afvalligen hadden aangesloten.

"Wij moeten zeggen", aldus de brief van de CPSU, "dat dergelijke volgelingen bepaald geen sieraad voor U zijn. En hoezeer U zich ook inspant deze usurpatoren als werkelijke revolutionairen voor te stellen, zij staan buiten de communistische beweging en al Uw moeite deze lieden binnen onze rijen te brengen zal vergeefs zijn."

Moskou's brief verried overigens wel beduchtheid voor verdere Chinese successen in de strijd om de gunst van de nog neutrale partijen of groepen binnen de met de CPSU verbonden CP-en. Zij verweet de Chinezen, erop uit te zijn een oplossing van de geschillen met alle mogelijke middelen te verhinderen en de situatie verder te verscherpen. Deze negatieve houding van de Chinese leiders en deze tegenzin om in te gaan op initiatieven van goedwillende zusterpartijen konden - aldus Moskou - slechts één verklaring hebben: de Chinezen wensten geen rekening te houden met de mening en de belangen van de meerderheid van de communistische partijen en streefden naar een scheuring van de commu-

nistische beweging. Het was maar al te duidelijk dat de leiders van de CP-China met het uitstellen van de internationale conferentie naar een ver verwijderd tijdstip beoogden tijd te winnen om het aantal van hun aanhangers uit te breiden, deze tot een willig instrument van hun politiek te maken en zo te trachten zich gunstige voorwaarden te scheppen voor het gesprek met de andere partijen.

Moskou bleef derhalve vastbesloten een spoedige beslissing te forceren.

De brief van de CPSU van 15 juni werd door de CP-China op 28 juli beantwoord. In uitgesproken hondse bewoordingen gaven de Chinezen te kennen dat Moskou wat hen betrof zijn gang wel kon gaan. Zelf zouden zij onder geen voorwaarde aan een door Moskou uitgeschreven conferentie deelnemen: "U hebt alles van te voren uitgemaakt: wat voor soort conferentie het moet worden, wie haar moeten voorbereiden, wie haar moet bijeenroepen, en wie er aan mogen deelnemen. U wilt op alle punten het laatste woord. U beschouwt alle andere partijen als marionetten die U willoos hebben te gehoorzamen. Heel Uw houding is vergeven van grote-mogendheden-chauvinisme. U beschouwt Uzelf nog steeds als de patriarchale vader-partij." Peking bedankte ervoor en had verder geen voorstellen meer te doen.

De brief eindigde op sarcastische toon: "Uw besluit staat dus kennelijk vast. U zult hoogstwaarschijnlijk een conferentie uitschrijven. Want als U de daad niet bij het woord voegt zal men nog eeuwen om U lachen. Een Chinees spreekwoord zegt: 'Wie een tijger berijdt kan niet afstijgen'. Zo zit U ook met een onmogelijk dilemma: als U de conferentie niet laat doorgaan zullen de mensen zeggen, dat U geluisterd hebt naar de CP-China en de andere Marxistisch -Leninistische partijen en zult U Uw gezicht verliezen; maar als U de conferentie wel laat doorgaan zult U onherroepelijk in het slop geraken. U verkeert dus wel in een ernstige crisis, maar is niet Uw eigen schuld, moderne revisionisten? Wij voor ons geloven, dat de dag waarop Uw zogenaamde conferentie plaats vindt, de dag zal zijn waarop U in Uw graf stapt---

Met broederlijke groeten!"

Besluit

In de loop van de maand augustus werd het duidelijk dat de CPSU ondanks alle tegenwerking van de CP-China en de met haar verbonden partijen bij haar besluit zou blijven een conferentie te doen voorbe-

reiden "ter versterking van de eenheid van de communistische partijen, en niet om deze of gene partij uit de communistische beweging te stoten". De "Prawda" schreef op 10 augustus, dat de voorbereidingen op 15 december een aanvang zouden kunnen nemen en dat de conferentie zelf medio 1965 zou kunnen plaatsvinden - een en ander desnoods zonder deelname van de CP-China.

Zo wilde het, aldus de "Prawda", de meerderheid van de communistische partijen.

Later werd bekend, dat op 30 juli de uitnodigingen werden verzonden aan de 25 partijen die met de CPSU aan de voorbereidingsconferentie zouden kunnen deelnemen (nl. de CP-en van Albanië, Argentinië, Australië, Brazilië, Bulgarije, China, Cuba, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Hongarije, India, Indonesië, Italië, Japan, de Mongoolse Volksrepubliek, Noord-Korea, Noord-Vietnam, Oost-Duitsland, Polen, Roemenië, Syrië, Tsjechoslowakije, de Verenigde Staten en West-Duitsland).

Eind augustus maakte de CP-China bekend, dat zij de uitnodiging had afgewezen.

H O O F D S T U K   I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE PARTIJ NEDERLAND

Problemen rond de "nieuwe oriëntering".

De CPN-politiek van de voorbije zomermaanden was minder kleurloos dan in andere jaren tijdens deze periode van het jaar veelal het geval was. Weerstanden bij de eigen aanhang tegen de met fanfare ingeluide "nieuwe oriëntering" en voorvallen in de internationale communistische beweging waren daar wel de voornaamste oorzaken van.

In feite hangen de problemen, waarvoor de CPN-leiding zich momenteel geplaatst ziet, samen met het huidige streven van de partij naar autonomie. Het is de autonomie-leuze die moet fungeren als de katalysator van de eenheidspolitiek, het is de autonomie-gedachte ook, die als motivering dient voor de "midden-koers" van de partij in het Sino-Sowjet-conflict. Kennelijk om tegemoet te komen aan de binnen de partij levende behoefte aan voorlichting over deze zaken, riep de CPN-leiding de partijbestuurders op 4 en 5 juli j.l. in vergadering bijeen waar hun de tussentijdse balans der partijpolitiek werd geboden.

Partijsecretaris Geerligts pleitte er bij deze gelegenheid voor de nieuwe oriëntering met durf en energie aan te pakken: het ging erom de politiek van de partij onder brede lagen van het volk te laten doordringen. In dit verband kritiseerde hij de onwennigheid van vele partijgenoten tegenover de nieuwe politiek, i.c. de "Nederlandse" oriëntering van de partij en het nog al te veel aangetroffen ongeloof in de mogelijkheid van samenwerking met leden van de P.v.d.A. en anderen "voor de belangen van de eigen bevolking". Iedere vorm van sectarisme in dit opzicht achtte de spreker nadrukkelijk uit den boze.

CPN-voorzitter Paul de Groot op zijn beurt gaf de partijpolitiek in een weldoorwrochte rede (o.m. afgedrukt in het juli/augustus nummer van "Politiek en Cultuur") een veel wijder perspectief: hij herleidde de nationale koers van de CPN tot de heroriëntering van de communistische politiek, welke de Bulgaarse partijleider en Komintern-secretaris Dimitrov op het zevende Komintern-congres van 1935 inluide.

Dimitrov kritiseerde met name de uniformiteit in de vormen en methoden van strijd, door de Komintern tot dan toe gepropageerd, en pleitte ervoor "de internationale lijn op de bijzonderheden van elk land op levende wijze toe te passen". Uit de gehele stellingname van

Dimitrov - zo meende althans De Groot - vloeide logischerwijze de noodzakelijkheid voort van de autonomie van de communistische partijen. Volgens de CPN-voorzitter deed ook het EKKI (d.i. het Uitvoerend Comité van de Komintern) toen in een resolutie reeds een eerste stap in de richting van de erkenning daarvan.

Na de oorlog vond in de Kominformperiode, althans in de laatste jaren van Stalins leiding, helaas een terugval plaats in het vooroorlogse schematisme en sectarisme en in de Komintern-opvattingen inzake de verhouding tussen de communistische partijen onderling. Het zelfde verweet De Groot thans de Chinese partijleiding: zij valt z.i. met haar zgn. "algemene lijn" voor de internationale communistische beweging (de brief aan de CPSU van 14 juli 1963) terug op de internationale oriëntering, de strategie en de tactiek van de Komintern in de periode voor 1935. Dit geldt bijvoorbeeld haar "schematische" veroordeling van imperialisme en sociaal-democratie.

Anderzijds geeft De Groot toe, dat de Verklaringen van 1957 en 1960 inzake de analyse van het imperialisme dringend herziening behoeven.

Tenslotte stelde De Groot, dat de CPN met haar autonomie-gedachte in feite de draad van 1935 weer opvat: het zevende Kominterncongres heet in dit verband dan ook zijn bron van inspiratie te zijn.

Het feit, dat de CPSU zelf sedert medio '62 de actualiteit van Dimitrovs denkbeelden uit de dertiger jaren voor de huidige partijpolitiek onderstreept, maar dan toegespitst op de eenheidspolitiek in West-Europa, bracht de CPN-voorzitter wellicht op de gedachte Demitrovs uitspraken tevens te gebruiken ter ondersteuning van de eigen autonomie-opvattingen. Hij gaat hierbij overigens wel verder dan ooit Dimitrovs bedoeling is geweest. Dimitrov - in zijn tijd - wilde immers in het bijzonder de weg effenen naar een nationaal gedifferentieerde partijpolitiek met het oog op de toen groeiende mogelijkheden voor een volksfronttactiek, met name in Frankrijk. De op de Duitse situatie gebaseerde Komintern-lijn (de sociaal-democratie is vijand nr.1) voldeed daartoe niet meer. De Groot heeft trouwens vaker blijk gegeven van een zekere vaardigheid in het gebruiken van (uit het verband gerukte) citaten uit officiële en hoog geëvalueerde communistische documenten om eigen "gelijk" aan te tonen.

Typerend voor De Groots eigenlijke intenties is ook dat hij deze rede voor het partijbestuur aangreep om nog eens duidelijk te maken, dat de CPN zich in een aantal controversiële kwesties in het ideologische vlak bepaald - en z.i. terecht - een eigen oordeel voor-

behoudt. Dit geldt met name de door Moskou in verleden en heden gevolgde methode bij de behandeling van internationale geschillen in de communistische beweging, t.w. de bejegening van de Chinezen in het Sino-Sowjet-conflict, alsmede de verhouding tot Joegoslavië.

De bejegening van de Chinezen in het Sino-Sowjet-conflict

Ook waar De Groot's rede kritiek op de algemene lijn van de Chinese CP behelsde, bleef zij - evenals in het jongste verleden - gedragen door een toon van verzoeningsgezindheid. "Misschien moet er rekening mee worden gehouden, dat de Chinese CP jarenlang een geïsoleerd bestaan heeft geleid en eerst sedert kort een internationale rol begint te vervullen", aldus De Groot. In dit verband onderstreepte hij voorts nog eens dat zijn kritiek op de Chinezen, welke hij "geduldig maar onwrikbaar" zou voortzetten, niet betekende, "dat wij alle argumenten, die door andere partijen aangevoerd worden en hun wijze van polemiseren - zoals kortelings in een rede van kameraad A.M. Soeslow tot uitdrukking kwam - tot de onze maken".

Dat de CPN-leiding weliswaar de "algemene lijn" van de CP veroordeelt, maar daarom de politieke lijn en argumentatie van de Chinezen nog niet "algemeen" verwerpt, bleek o.m. uit twee vrij opzienbarende redevoeringen over het conflict, in beide gevallen (resp. te Alkmaar op 26 juni en te Utrecht op 14 juli) in het openbaar uitgesproken door Marcus Bakker, lid van het dagelijks bestuur van de partij en voorzitter van de CPN-fractie in de Tweede Kamer.

Bakker memoreerde hier nog eens het partijstandpunt dat het bestaan van ideologische meningsverschillen tussen de CPSU en de CP-China op zichzelf niets abnormaals is, al worden deze dan overheerst door andere, met name economische en machtstegenstellingen.

De wijze waarop gediscussieerd wordt, deugt evenwel niet. Zo maakten de Chinezen z.i. gebruik van argumenten, die met het conflict zelf weinig te maken hadden, al waren deze op zichzelf niet altijd onjuist: b.v. waar de Chinezen de CPSU beschuldigden van verburgerlijking.

Wat de CPSU-argumentatie betreft, verwierp Bakker met name de bewering, dat de Chinezen oorlogszuchtig zouden zijn. De CPN-woordvoerder wees deze beschuldiging - daarbij waarschijnlijk eveneens denkend aan de in juni gepubliceerde februari-rede van Soeslow - volledig van de hand. Het streven van de Chinezen de atoombom in hun

bezit te krijgen zag hij louter als de uiting van hun behoefte aan een "status-symbool".

In deze sfeer van bagatellisering van de ernst van het geschil en van matiging van de kritiek op de Chinese CP, is de CPN-houding inzake de voorbereiding en het houden van een internationale partijconferentie aangaande het conflict volledig te plaatsen. De overweging, dat een dergelijke conferentie wel eens tot een definitieve breuk tussen Moskou en Peking en dus in de communistische wereldbeweging zou kunnen voeren, heeft de CPN-leiding steeds met grote reserves doen staan tegenover de aandrang van Moskou tot het houden ervan. Zij is aldoor van mening geweest, dat een dergelijke conferentie slechts zin heeft als deze tot de eenheid in de beweging zou kunnen bijdragen. De conferentie zou daarom goed moeten worden voorbereid en "op het meest geschikte moment" moeten worden gehouden.

Men was er in leidende CPN-kringen dan ook niet erg gelukkig mee, dat de CPSU in haar brief aan de CP-China van 7 maart 1964 voorstelde nog in de herfst van dit jaar de internationale conferentie te houden. Dit verklaart wellicht, waarom de partijleiding de begin juli in afschrift ontvangen CPSU-brief aan de CP-China d.d. 15-6-'64 zo scheef interpreteerde. Men wilde er kennelijk meer tegemoetkomendheid jegens de Chinezen in lezen dan in feite het geval was en sprak daarom (vgl. "De Waarheid" van 16 juli) van "een nieuwe wijze van benadering". Dit "nieuwe" school dan volgens het partijdagblad vooral hierin, dat de CPSU van de bepaling van het tijdstip van de te houden internationale conferentie geen halszaak wilde maken, al zou zij er tegen zijn daarmee "vier tot vijf jaar of nog langer" te wachten.

Van CPN-zijde ging men er kennelijk liever aan voorbij, dat de CPSU met een voorbereidende conferentie niettemin de grootst mogelijke spoed wilde betrachten en ook een internationale conferentie zo snel mogelijk wilde doen volgen. Ook liet de "Waarheid" blijkbaar liever buiten beschouwing, dat de CPSU-brief in felle anti-Chinese bewoordingen was gesteld.

De samenvatting van de brief in "De Waarheid" ging voorts vergezeld van een afwijzing van het CPSU-standpunt om de voorbereidingscommissie uit vertegenwoordigers van 26 partijen te doen bestaan. Er werd aan herinnerd, dat de CPN-leiding zich reeds tijdens het 21e congres van de partij op het standpunt stelde, dat er een "redactiecommissie" (ter voorbereiding van een ontwerp-verklaring voor een

internationale conferentie) gevormd zou moeten worden, samengesteld uit een aantal bekwame krachten, ongeacht tot welke partijen zij behoorden. Deze commissie zou een consultatie met alle partijen moeten doorvoeren zodat elke partij haar deel zou kunnen bijdragen tot het eindprogramma.

Het moet De Groot dan ook wel bijzonder hebben geërgerd, dat de CPSU (via "De Prawda" van 10 augustus) niettemin voorstelde om de bewuste voorbereidingscommissie reeds op 15 december a.s. te laten bijeenkomen en de internationale conferentie medio 1965 te houden. De "Waarheid" gaf dit bericht in elk geval zonder commentaar door.

De verhouding tot Joegoslavië.

Het eigen en autonome karakter van de CPN binnen de gemeenschap van communistische partijen c.q. in haar verhouding tot de CPSU kwam, als spiegelbeeld van haar houding in het Sino-Sowjet-conflict, kortelings ook weer tot uitdrukking in haar positiekeuze t.o.v. Joegoslavië en haar partij, alsmede t.o.v. de daarmee in relatie staande dissident-communistische Socialistische Werkers Partij (SWP).

Zo verwierp De Groot in zijn eerdergenoemde rede ter partijbestuurszitting weliswaar de door Stalin rond 1948 jegens Joegoslavië toegepaste dwang-methodiek ter oplossing van het toenmalige geschil, maar stelde hij zich tegelijkertijd zonder reserve achter hen die binnen de communistische beweging stelling nemen tegen "de revisionistische stroming" (belichaamd in de Joegoslavische partij). In dit verband kon De Groot ook nog een uitspraak van Dimitrov tot de zijne maken, volgens welke meedogenloos moest worden opgetreden tegen hen, "die in hun fouten volharden en de partij desorganiseren: er is in onze rijen geen plaats voor fracties en fractionele neigingen".

Ook Marcus Bakker liet in zijn eerder aangehaalde Alkmaarse redevoering weer eens duidelijk uitkomen, dat de CPN-leiding in de ook door China zo zeer gewraakte toenadering van de CPSU tot de Joegoslavische partij en regering, de Russen niet voetstoots wenst te volgen. Weliswaar had het CPN-congres zich uitgesproken voor herstel van de betrekkingen tussen de CPN en de Joegoslavische communistenbond, maar dat betekende nog niet, dat daarmee alles "vergeten en vergeven" was.

Zoals bekend, werd de mogelijkheid tot herstel dezer betrekkingen tijdens het CPN-congres in dier voege geclausuleerd, dat de Joegoslaven

zich - evenals van de Russen en van de Chinezen was geëist - van inmenging in interne CPN-aangelegenheden zouden onthouden. Als "inmenging" zou o.m. worden aangemerkt: het onderhouden van betrekkingen met de SWP;

Aan dit standpunt conformeerde Bakker zich in feite, waar hij de steunverlening van Joegoslavië aan "de groep Gortzak-Wagenaar" in het verleden noemde als een van de redenen, waarom de CPN thans niet voorop liep om de Joegoslavische communistenbond "om de hals te vallen".

Pro-Chinese oppositie in de CPN.

Naast "De Rode Vlag", het gestencilde orgaan van een Amsterdamse pro-Chinese oppositiegroep in de CPN o.l.v. de voormalige districtsbestuurder Chris Bischoff (zie maandoverzicht nr.5 van dit jaar), heeft nu ook een Rotterdamse oppositiegroep via een publicatie van haar aanwezigheid blijk gegeven. Medio juli j.l. werd namelijk in Rotterdamse partijkringen een goed verzorgde, gedrukte brochure verspreid, getiteld: "Voor eenheid in de communistische beweging", een uitgave van het "Marxistisch Leninistisch Centrum" te Rotterdam. Aangenomen mag worden, dat zich achter deze naam een Rotterdamse oppositiegroep verschuilt, die onder leiding staat van de ex-districtsbestuurder Nico Schrevel.

In het Rotterdamse oppositie-orgaan wordt geconcludeerd dat de "nieuwe oriëntering" van de CPN een "duidelijk revisionistisch" program is en een "openlijke breuk met de revolutionaire beginselen van het marxisme-leninisme". "Is er nog verschil tussen de standpunten die de revisionisten van "De Brug" destijds huldigden en het huidige partijstandpunt?", zo stelt de redactie. Het orgaan roept op "de ongegronde beschuldigingen van de CPN jegens de CP-China" te veroordelen en de publicaties te lezen van de Chinese partij. "Wij, Nederlandse communisten", zo besluit de brochure, "wij roepen al onze kameraden op om zich - indien mogelijk als CPN - te scharen onder het revolutionaire vaandel van tientallen communistische partijen die reeds consequent strijden voor de eenheid van de communistische beweging en de zuiverheid van het marxisme-leninisme, zoals de CP-Albanië, de CP-België (opm.: de dissidente partij van Grippa!), de CP-China e.a." De zinsnede "indien mogelijk als CPN" zou erop kunnen wijzen, dat deze Rotterdamse oppositiegroep weliswaar op dit ogenblik nog deel wil uitmaken van de CPN, maar in de toekomst niet zal schromen om zich - indien noodzakelijk - los te maken

van de CPN en een eigen partij te vormen. Ook de contacten, die deze groep onderhoudt met de dissidente, pro-Chinese, communistische partij van Grippa in België, kunnen een aanwijzing in deze richting zijn.

"La Voix du Peuple", het orgaan van de Grippa-partij in België, signaleerde in haar editie van 17 juli j.l. het optreden te Rotterdam van "een belangrijke groep strijdbare communisten" tegen "de revisionistische koers van de CPN-leiding". Het blad publiceerde in dezelfde editie een brief van deze Rotterdamse oppositiegroep, waarin gewaagd werd van "een groot aantal Rotterdamse marxisten-leninisten" die sedert "tal van maanden" met gevoelens van warme sympathie de rechtmatige en moedige strijd volgen, die de Grippapartij voert voor de zuiverheid van het marxisme-leninisme en voor de eenheid van de internationale communistische beweging. Gesteld werd dat, nu de CPN-leiding klasseverraad pleegt volgens de sociaal-democratische theorieën en Chroestsjow de volkeren in de steek laat bij hun vrijheidsstrijd, vele communisten in Nederland het ogenblik gekomen achten om zich te verenigen tegen het revisionisme en "een vernieuwde partij te vormen die een werkelijke voorhoede zal zijn van de Nederlandse arbeidersklasse".

De brief besloot met een: "Leve de Communistische Partij van België", waarmee uiteraard niet de Moskou-getrouwe partij van Brunelle werd bedoeld maar de pro-Chinese van Grippa.

Hoewel in bovengenoemde publicaties de sterkte van de Rotterdamse oppositiegroep beslist te geflatteerd is voorgesteld, blijkt toch dat de invloed van deze groep zich tot dusver reeds over minstens twee Rotterdamse partijafdelingen uitstrekt. Met haar aanhang van zeker enkele tientallen leden evenaart zij waarschijnlijk al de Amsterdamse groep in aantal.

Blijkens een artikel in het vierde nummer van "De Rode Vlag" (gedateerd juli 1964) schijnt er inmiddels overleg te hebben plaats gevonden tussen beide oppositiegroepen. Er zou besloten zijn tot coördinatie van de activiteiten en tot uitgifte van één gemeenschappelijk orgaan. Uit het feit dat een dergelijk orgaan tot op heden nog niet is verschenen en uit een publicatie in het vijfde nummer van "De Rode Vlag" (gedateerd augustus 1964) waarin opnieuw wordt aangedrongen op bundeling van krachten rond één gezamenlijk orgaan, kan worden geconcludeerd, dat het met deze eenwording waarschijnlijk niet zo vlot verloopt als men aanvankelijk wilde doen geloven.

Mogelijk wordt de aaneensluiting mede vertraagd door een verschil van inzicht tussen beide oppositiegroepen. Enigermate in tegenstelling

tot de Rotterdamse groep verklaart "De Rode Vlag" namelijk nadrukkelijk binnen de partij te willen werken aan een herstel van de marxistisch-leninistische beginselen en onder geen beding over te willen gaan tot afsplitsing van de CPN. Een pro-Chinese opposant in de CPN, die in "De Brug" van 25 juli j.l. aan het woord wordt gelaten, verduidelijkt deze stellingname nog eens door op te merken, dat de groep rond "De Rode Vlag" zich niet ziet als een fractie met een ondermijnend karakter maar als een minderheid in leninistische zin, welke minderheid - zoals vóór 1921, ten tijde van Lenin, gebruikelijk was - haar denkbeelden blijft propageren in het belang van de partij.

Hoewel de CPN-leiding beslist niet gelukkig zal zijn met deze vrij militante oppositie in haar gelederen, heeft zij tot nu toe nog geschroomd, over te gaan tot het nemen van harde maatregelen als roeyering e.d. Het partijdagblad "De Waarheid" achtte het tot dusverre het beste om de pro-Chinese oppositie eenvoudig te negeren. De oppositionele publikaties deed "De Waarheid" in haar editie van 14 juli j.l. af als "pogingen om verdeeldheid te suggereren, die te doorzichtig zijn om serieus te worden genomen".

Financiële acties CPN

De nimmer aflatende activiteit van de CPN ter verbetering van haar financiële positie wordt onderscheiden in jaarlijkse campagnes. Op 15 augustus eindigde de donatie-campagne 1963/64 en begon het "donatie-jaar" 1964/65.

De campagne 1963/64, waarin de partij tot taak had naast de normale contributies. f 175.000,-- te vergaren, heet geslaagd te zijn. Het bedrag werd verkregen uit z.g. enveloppenacties rond de Kerstdagen 1963 en Pinksteren 1964, die resp. circa f 37.000,-- en f 25.000,-- opbrachten en verder uit de wekelijkse verkoop van donatiezegels ad 50 ct., waarmede donatiekaarten (elk 20 zegels) worden beplakt.

De kennisgeving van de partijleiding over het resultaat van de afgelopen campagne ging gepaard met de taakstelling voor 1964/65. In het nieuwe donatie-jaar zal f 225.000,- bijeengebracht moeten worden, t.w. f 175.000,-- aan giften en donaties en f 50.000,-- door plaatsing van obligaties. Deze aanmerkelijke verzwaring van de financiële taak wordt noodzakelijk geacht als consequentie van de "nieuwe oriëntering". Deze vraagt immers een sterker optreden naar buiten, wat vergroting van de uitgaven-posten voor manifesten, kranten, brochures e.d. met

zich meebrengt. Intensivering van de propaganda is bovendien van belang met het oog op de in 1966 te houden verkiezingen.

De bedoelde obligaties (in stukken van f 100,--, f 500,-- en f 1.000,--) maken deel uit van de in januari 1964 aangekondigde obligatielening van f 100.000,-- tegen 5% t.n.v. de Stichting Bepenak (Stichting tot Bevordering van de Pers van de Nederlandse Arbeiders Klasse, uitgeefster van "De Waarheid") welke tot dusverre weinig succesvol is geweest. De plaatsing van obligaties zal vermoedelijk de moeilijkste opgave blijken te zijn van het financiële programma 1964/65.

13 september Waarheid-festival 1964

Het traditionele Waarheid-festival (vroeger in de openlucht gehouden onder de naam Waarheid-zomerfeest) vindt dit jaar plaats op 13 september in en om de Sporthallen-Zuid (de "oude RAI") aan de Ferdinand Bolstraat te Amsterdam. De CPN krijgt daar meer ruimte ter beschikking dan vorig jaar in de "nieuwe RAI" aan het Europaplein.

Wat programma en aankleding betreft, zal het a.s. festival, voor zover bekend, weinig afwijken van het vorige feest. Hoogtepunt moet de "centrale meeting" rond het middaguur worden, voorafgegaan en gevolgd door het optreden van bekende dienaren der lichte muze. Als spreker is aangekondigd de ook buiten de partij populaire woordvoerder Marcus Bakker. De grote leuze voor de manifestatie is "EENHEID voor hogere lonen, vrede en democratie". Hieruit blijkt wel dat het hoofddoel van een waarheidfestival de popularisering van de CPN-politiek is. Overigens wordt het festival weer opgeluisterd met allerlei kermisachtige attracties.

Voor "De Waarheid" wordt het festival het slot van het "werfjaar 1963/64" en de start voor nieuwe werfactiviteiten. Hoewel daarop stellig de nadruk niet zal vallen, heeft het afgelopen werfjaar naar verluidt een verlies van 1.000 abonnees te zien gegeven. De activiteit is geringer geweest dan in het jaar 1962/63 toen de jarenlang voortdurende daling van het abonnementental tot staan leek te zijn gekomen. Op veel plaatsen moesten nu relatief grote aantallen bedankjes worden geïncasseerd.

Als een der oorzaken van de verdere teruggang van "De Waarheid" zal aangewezen moeten worden de ontevredenheid over de inhoud. Tijdens het jongste Congres, werd hier en daar zelfs openlijk betwijfeld of het in het kader van de "nieuwe oriëntering" wel mogelijk of wenselijk was

"De Waarheid" in stand te houden.

In dit opzicht is de publicatie van de rede van organisatie-secretaris Joop Geerligts op de partijbestuurszitting van 4 en 5 juli van belang. ("De Waarheid", 8 juli.) Geerligts maakte aan alle twijfel een einde en typeerde als vancouds "De Waarheid" als hèt medium om de CPN-politiek onder brede lagen van de bevolking te doen doordringen. De werving voor "De Waarheid" verdiende z.i. dan ook de "eerste aandacht" van de afdelings- en districtsbesturen. De organisatie-secretaris kondigde voorts reeds de nieuwe grote werfactie aan die zal worden ingezet op het a.s. Waarheid-festival en stelde traditiegetrouw voor, oktober uit te roepen tot "maand van de pers".

Inderdaad is er sinds de rede van Geerligts weer enige opleving in de wervingsactiviteiten merkbaar. Naar in partijkringen verluidt, zou "De Waarheid" momenteel nog een oplage hebben van ongeveer 23.000 exemplaren.

H O O F D S T U K   I I I

ACTIVITEITEN VAN DE COMMUNISTISCHE HULPORGANISATIES

Jeugdbeweging

Vergadering Executief Comité WFDJ

Van 10 tot 15 juli j.l. kwam in Boedapest het Executief Comité van de Wereldfederatie van Democratische Jeugd (WFDJ) bijeen. Onder de afgevaardigden van ca 50 jeugdorganisaties bevond zich de vice-voorzitter van het Algemeen Nederlands Jeugd Verbond (ANJV), Roel Walraven.

Rodolfo Mechini, de Italiaanse president van de WFDJ, bracht verslag uit van de activiteiten der organisatie sinds de vorige bijeenkomst en besprak de taken, die nog te wachten staan. Hij noemde het kernstopacckoord van Moskou in de zomer van 1963 een succes voor de anti-imperialistische vredes machten en wees de aanvallen van de Chinese jeugdleiders daarop van de hand. (Het Executieve Comité van de WFDJ had nog niet eerder over dit accoord gesproken omdat de bijeenkomst van dit bestuurscollege, die oorspronkelijk in december 1963 in Djakarta had moeten plaatsvinden, wegens onderlinge geschillen was uitgesteld.

Mechini sprak voorts over de voorbereidingen voor het 9de Wereldjeugdfestival (1965). Ook de deelname van de WFDJ aan het van 16 - 23 september a.s. in Moskou te houden Wereldjeugdforum, de komende viering van de 20ste verjaardag van de WFDJ (in 1965) alsmede de voorbereidingen voor het volgende congres van de organisatie kwamen aan de orde.

Tijdens de discussies spraken de meeste gedelegeerden zich uit ten gunste van de politieke lijn door de WFDJ gevolgd. Alleen de toespraak van de Chinese afgevaardigde vormde, aldus een bericht van communistische zijde, een dissonant. Hij deed felle aanvallen op de koers, die de WFDJ inzake de strijd voor vrede en ontwapening volgde en op haar steun aan het Moskouse kernstopverdrag. Hij beschuldigde de Russische jeugdorganisatie ervan samen te werken met het imperialisme. Tegen zijn toespraak kwamen gedelegeerden uit de DDR, Zuid-Afrika, Iran, Frankrijk en Argentinië in het geweer. Zij verwierpen

de "politiek van verdeeldheid", die de Chinese leiders propageerden. Sprekers uit de Libanon, Soedan en Senegal brachten scherpe kritiek op de Chinezen, die begin van dit jaar achter de rug van de WFDJ om, gepoogd zouden hebben een aparte Afro-Aziatische conferentie bijeen te roepen. Ook veroordeelden zij de Chinese pogingen om de Afro-Aziatische solidariteitsbeweging te isoleren en ondergeschikt te maken aan hun eigen doeleinden.

Aan het slot van de beraadslagingen gingen de afgevaardigden accoord met een oproep gewijd aan het Duitse vraagstuk. Daarin wordt de DDR een belangrijke vredesfactor in Europa en de wereld genoemd. De agressieve, revanchistische politiek van de West-Duitse imperialisten, aldus de oproep, is daarentegen de voornaamste bron van het oorlogsgevaar in Europa en vormt een bedreiging van de wereldvrede. De jeugd moet eensgezind strijden tegen de vorming van een multilaterale kernmacht in de NAVO, voor het sluiten van een Duits vredesverdrag, voor het veranderen van West-Berlijn in een gedemilitariseerde vrije stad en voor het sluiten van een niet-aanvalsverdrag tussen de NAVO en de landen van het Warschau Pact. Afzonderlijke resoluties werden aangenomen betreffende een volledig verbod van proeven met kernwapens en het produceren ervan.

Jeugdconferentie in Oost-Berlijn

De Oost-Duitse communistische jeugdorganisatie, de Freie Deutsche Jugend (FDJ), belegde op 12 en 13 augustus j.l. in Oost-Berlijn een internationale jeugd- en studentenconferentie. Ongeveer 127 buitenlandse gedelegeerden, waarnemers en gasten, die 51 jeugdorganisaties uit 35 Europese landen vertegenwoordigden, namen aan de beraadslagingen deel. Ook hier was Roel Walraven namens het ANJV aanwezig. De conferentie werd gehouden naar aanleiding van de 50ste resp. 25ste verjaardag van het begin van de Eerste en de Tweede Wereldoorlog en was tevens bedoeld als een bijdrage voor het in september in Moskou te houden Wereldjeugdforum.

Bij de discussies werd vastgesteld, dat de jeugd slechts in gemeenschappelijke strijd de vrede kan winnen. Het oprichten van de "anti-fascistische muur" tussen Oost- en West-Berlijn op 13-8-1961 werd als een concrete daad van de Oost-Duitse vredespolitiek bestempeld. Niet alle deelnemers waren het echter daarmee eens, blijkt een interview met Horst Schumann, eerste voorzitter van de FDJ.

Schumann verklaarde, dat enige conferentie-deelnemers een andere mening hadden over de veiligheidsmaatregelen die door de DDR getroffen waren "ten dienste van de vrede", doch weet dit aan de berichtgeving van de pers in de NAVO-landen: het was voor de jeugd daar onmogelijk op de juiste wijze van de feiten kennis te nemen.

Eén van de vice-presidenten van de WFDJ, de Chileen Patricio Valdes, die namens deze organisatie de FDJ-conferentie bijwoonde, stelde voor om 1965 uit te roepen tot het jaar van de strijd voor de vrede. Een vertegenwoordiger van de CSM, de communistische jeugdorganisatie van Tsjechoslowakije, viel hem bij en opperde de mogelijkheid om de drielandenbijeekoms van de Poolse, Tsjechische en Oost-Duitse jeugdorganisaties, die ieder jaar plaatsvindt, in 1965 te maken tot een grote, internationale jeugdmeeting.

De conferentie besloot met een appèl aan de jeugd van de gehele wereld voor de verwezenlijking van de hoogste idealen van alle jonge mensen: vrede, nationale onafhankelijkheid, vooruitgang en een gelukkige toekomst.

ANJV-activiteiten voor het komende seizoen

Op 29 en 30 augustus j.l. besprak het hoofdbestuur van het Algemeen Nederlands Jeugdverbond (ANJV) in Amsterdam de plannen voor het komende seizoen. Het ligt in de bedoeling nieuwe initiatieven te ontwikkelen in de strijd voor de vrede en tegen de multilaterale kernmacht. Daarbij zal gestreefd worden naar een gezamenlijk optreden van alle "vredelievende krachten".

Ten aanzien van de bedrijfsjeugd en de militairen werd besloten een nieuw eisenprogram op te stellen, waarin een kortere werkdag, langere vakanties, alsmede dienstdaagvermindering en hogere soldij gevraagd worden. Deze activiteit is niet nieuw, daar het verbond reeds jaren (vergeefse) pogingen doet de jongeren in deze sectoren in haar activiteiten te betrekken.

Ook wil het ANJV 1000 nieuwe leden aan het verbond toevoegen. Met Kerstmis 1964 zal het 10e congres worden georganiseerd. In 1965 wil het hoofdbestuur het 20-jarig bestaan van deze communistische jeugdorganisatie massaal vieren.

Verzetsbeweging

"Verenigd Verzet 1940-1945" organiseerde deze zomer, evenals in 1962 en 1963, een internationaal "Hannie Schaft-kinderkamp". Omdat men het dit jaar moest stellen zonder de accommodatie van het communistische kinderkamp "Zonneschijn" - dat zijn kampeerterrein in Loenen verloren zag gaan - werden de kinderen ondergebracht in een jeugdherberg in Oldenbroek. Gedurende de laatste twee weken van juli ontmoetten enkele tientallen Nederlandse kinderen daar twee groepen van elk tien kinderen uit Polen en Tsjechoslowakije.

Voorts brachten in augustus drie groepen van elk tien Nederlandse kinderen hun vakantie door in kinderkampen in Polen, Tsjechoslowakije, Oost-Duitsland en de Sowjet-Unie.

"Verenigd Verzet" ontplooit dit jaar maar weinig activiteit. De oorzaak hiervan is wellicht gelegen in het feit, dat Gerrit Blom, landelijk secretaris van de vereniging, volledig is ingezet in het CPN-district Amsterdam. De laatste maal, dat er op het terrein van de communistische verzetsbeweging iets voorviel dat de aandacht trok, was in februari van dit jaar, toen het bulletin van het Protestcomité Vrijlating Oorlogsmisdadigers werd omgedoopt in "Bulletin tegen fascisme en rassenwaan". Op de voorpagina worden sindsdien elke maand opnieuw de namen afgedrukt van 21 intellectuelen, die hun naam hebben gegeven voor een aanbevelingscomité voor dit blad.

Vredesbeweging

Op 4 april j.l. organiseerde de Nederlandse Vredesraad tezamen met het pacifistische Comité 1961 voor de Vrede te Amsterdam een anti-kernbomdemonstratie (zie MO 3/64).

Sindsdien is er van een verdere samenwerking tussen de beide organisaties niets meer gebleken. Mogelijk heeft het optreden van de communisten zowel bij de voorbereidingen als bij de demonstratie zelf de pacifisten enigszins huiverig gemaakt voor een verder samengaan. Vooral de wijze waarop de CPN-ers zijn opgetreden tegen de SWP-leider Henk Gortzak zal bij het Comité 1961 ongetwijfeld enige wrevel hebben opgewekt.

De NVR van zijn kant toont zich - althans in zijn publicaties - een vurig voorstander van een verdere nauwere samenwerking. Begin juni publiceerde de raad een perscommuniqué, waarin alle "vredekrachten" werden opgeroepen samen te werken teneinde de spreading van

kernwapens te voorkomen. De raad verwees hierbij tevens naar de "open brief", die het Nederlands Pugwash comité onlangs tot de Nederlandse regering richtte. In deze brief werd gewaarschuwd tegen het gevaar verbonden aan de oprichting van een multilaterale kernmacht. De 4 april-demonstratie en de met Pinksteren gehouden Volkeltocht, aldus het communiqué, hebben aangetoond, dat thans de mogelijkheden aanwezig zijn om te komen tot vernieuwing en verbreding van de vredesbeweging in ons land. Deze organisatie dient in de toekomst uit te groeien tot een volksbeweging voor de vrede tegen de spreiding van kernwapens. Dit communiqué zond de NVR aan een aantal personen met het verzoek hun mening er over kenbaar te maken. Naar aanleiding van de binnengekomen brieven werd in het blad "Vrede" van augustus een hoofdartikel gepubliceerd van de hand van de secretaris van de NVR, Gerard Maas, getiteld "Op weg naar een volksbeweging voor de vrede". De brieveschrijvers hadden, volgens Maas, allen positief op het communiqué gereageerd en de vorming van een brede volksbeweging voor de vrede ten zeerste toegejuicht. Om tot een dergelijke volksbeweging te komen, dienen de "vredesstrijders" in buurten en bedrijven persoonlijke contacten te leggen. In een volgend stadium zullen in den lande vergaderingen en conferenties op brede basis worden belegd.

Impliceert dit, dat de NVR opnieuw aan de vooravond staat van een reorganisatie? Kennelijk is de partijleiding van de CPN tot het inzicht gekomen, dat de "zuivering", die op haar aanwijzing in januari 1962 werd doorgevoerd, de vredesbeweging wel heel erg in het isolement heeft gedrongen.

Men mag verwachten, dat de communisten thans voor de zoveelste maal een poging zullen doen een Nederlandse Vredesraad te vormen, welke door het lidmaatschap van enkele niet-communistisch intellectuele Nederlanders de illusie moet wekken op brede basis gevestigd te zijn.

Vereniging "Nederland-USSR"

Het reisbureau Vernu van de Vereniging "Nederland-USSR" organiseerde dit jaar voor enkele honderden Nederlanders vakantie- en studiereizen naar de Sowjet-Unie. In maart werd voor een groep studenten uit Delft een studiereis naar Leningrad en Moskou verzorgd en in april voor een groep medische studenten uit Amsterdam een reis naar Leningrad. In april werd voorts een reis naar Moskou en Leningrad

georganiseerd voor het Nederlands Centrum van het Internationaal Theater Instituut.

Behalve deze speciale reizen, die alle vroeg in het jaar vielen, organiseerde Vernu een aantal programma-reizen voor leden en niet-leden van "Nederland-USSR", waarbij voor leden een gereduceerd tarief gold.

Zoals reeds eerder werd vermeld - zie MO 4/1964, p. 18 - is 'er de leiding van de Vereniging "Nederland-USSR" veel aan gelegen, dat Vernu wordt geaccepteerd als een normaal reisbureau.

Dat men van het reisbureau Vernu echter wel eens meer krijgt dan men zou wensen, ondervonden de Nederlandse journalisten, die in juli minister Luns vergezelden op diens reis naar de Sowjet-Unie. Toen zij zich op aanraden van de Russische Ambassade in Den Haag tot het "gespecialiseerde reisbureau Vernu" wendden, kregen zij daar blijkens een reisverslag in "Het Parool" te horen, dat er voor hen slechts één mogelijkheid was om te reizen, namelijk als toerist in de luxe-categorie, voor 35 dollar per dag, bij vooruitbetaling in Nederland te voldoen. In deze categorie krijgt men onder meer gedurende drie uur per dag de beschikking over een auto met chauffeur en tolk-gids. Het werd de journalisten, die hun kosten wilden drukken, niet toegestaan afstand te doen van dit nogal kostbare recht.

H O O F D S T U K I V

COMMUNISTISCHE ACTIVITEITEN IN HET BEDRIJFSLEVEN

Al meteen na de inwerkingtreding van de nieuwe cao voor de grootmetaal (begin 1964), waren de communisten van oordeel, dat de daarin vervatte mogelijkheden tot extra-loonsverhoging per bedrijf - de zgn. 4% differentiatie en de BO-toeslag - zo gauw mogelijk moesten worden "afgedwongen". (De besprekingen tussen de erkende vakbonden en de werkgevers in de metaalindustrie hebben tot dusverre nog slechts op zeer beperkte schaal tot realisatie van die mogelijkheden geleid.) Enige maanden later vond de CPN-leiding de tijd rijp om, met het oog op de onrustbarende prijsstijgingen, over de hele linie acties tot loonsverhogingen en "uitkeringen ineens" te propageren. In dit verband belegde het Centrum op 6 juni in Marcanti te Amsterdam een "landelijke" bijeenkomst van bedrijfsarbeiders, bijgewoond door circa 60 personen, bijna uitsluitend Amsterdammers. De discussianten op die bijeenkomst spraken vooral over de strubbelingen, die zich op diverse bouwwerken in Amsterdam voordeden bij de uitvoering van de nieuwe cao-bouwwak.

Het Amsterdamse CPN-districtsbestuur riep de secretarissen van de CPN-bedrijfsgroepen op 29 juli bijeen om hen te doordringen van de noodzaak van acties voor loonsverhoging vanwege de prijsstijgingen. Van communistische zijde (ABWB'58, Amsterdams Bouwwak Comité) is in de tweede helft van augustus geprobeerd enkele stakingen op bouwwerken in Amsterdam te forceren. "De Waarheid" kon echter slechts melding maken van een tweetal bijeenkomsten van bouwvakarbeiders, werkzaam op een object in Amsterdam, bijgewoond door resp. 150 en 300 personen.

Ook heeft de CPN zijn best gedaan de metaalarbeiders in beweging te brengen, om druk uit te oefenen op de Vakraad voor de metaalindustrie, waarin een vakbonds-voorstel tot tussentijdse loonsverhoging ter tafel was gekomen. (De werkgevers zouden hierover op 26 augustus hun standpunt bekend maken.) Pamfletten van "De Metaal" - aangesloten bij het Centrum - en bedrijfsblaadjes, uitgegeven door sommige CPN-districten, hielden de zaak warm. Ook riep het Amsterdamse CPN-districtsbestuur op 18 augustus het partijkader uit de grote metaalbedrijven bijeen. In sommige fabrieken, o.a. bij de ADM, verzamelden communisten handtekeningen onder een aan de Vakraad gericht verzoek tot een tussentijdse loonsverhoging. Een aantal werknemers uit andere bedrijven zond

zijn wensen telegrafisch aan de Vakraad. De "actieleiding" van de NDSM richtte zich op 25 augustus per pamflet tot de metaalarbeiders met de stelling, dat van de Vakraad geen nul op het rekest zou worden geaccepteerd. Ze eiste uitbetaling van de 4% differentiatie van 1 januari af en een tussentijdse loonsverhoging. (Op 26 augustus hebben de werkgevers inmiddels de gevraagde loonsverhoging van 2½% - in de vorm van verhoging van het werkgeversaandeel in de premie ziektekostenverzekering - afgewezen, daarin gesteund door het werkgeversstandpunt in de Stichting van de Arbeid. De erkende bonden beraden zich thans over wat hun verder te doen staat.)

Ongetwijfeld zullen de CPN en het Centrum proberen uit deze situatie munt te slaan. Bij de NDSM verspreidde de "actieleiding" op 31 augustus een pamflet, waarin werd betoogd dat "de tijd van actie (lees: staking) is gekomen"!

Liquidatie van "oude" EVC

In velerlei toonaarden is in dagbladen en periodieken geschreven over de opheffing van de Eenheidsvakcentrale per 1 augustus 1964. In juli ontvingen de EVC-leden van hun verbondsbestuur een vier pagina's tellende circulaire, waarin omstandig het waarom (niet het hoe) van de opheffing werd uiteengezet. Het verbondsbestuur herinnert daarin aan de oprichting van de Eenheidsvakbeweging in mei 1945 en aan de eerste frustratie: de weigering van het NVV om een fusie aan te gaan. De circulaire releveert de scheuring in de EVC in maart 1958 en vermeldt de mislukte pogingen om met enkele kleine, min of meer verwante vakorganisaties - allereerst het Rotterdamse OVB - in zee te gaan.

In de circulaire wordt met geen woord gesproken over de financiële afwikkeling van zaken en over de verkoop van de eigendommen. (Uit andere bron werd vernomen, dat het EVC-bestuur de resterende - met een hoge hypotheek belaste - panden in Amsterdam, Van Breestraat 60, en Den Haag, Koningstraat 42, heeft verkocht. De EVC heeft voorts nog de beschikking over een gebouw in Rotterdam, Heemraadsingel 185, waarvan CPN en EVC elkaar het eigendomsrecht betwisten. Met de opbrengst van dit als pension verhuurde gebouw zou de EVC belastingschulden willen betalen.) Uit het feit, dat het EVC-verbondsbestuur de centrale niet door een congres heeft doen opheffen - zoals de statuten voorschrijven - en de ledenkring v.z.b. nauwelijks heeft gereageerd, moet wel worden geconcludeerd, dat de aanhang van de EVC langzamerhand was geslonken

tot een handjevol leden.

Aan de kant van de CPN is ook weinig aandacht aan de opheffing van de EVC besteed. "De Waarheid" van 23 juli bevatte slechts een kort artikel onder de kop: "Scheurmakersgroep ontbonden. Sip c.s. moeten failliet erkennen."

Zoals bekend had in 1958 een meerderheid in het EVC-verbondsbestuur, tezamen met een aantal bestuurders van aangesloten bonden, een soort "staatsgreep" uitgevoerd tegen de werkelijke leiding van de EVC - t.w. het dagelijks bestuur van de CPN. Het doel daarvan was opheffing van de EVC, waartoe Paul de Groot had besloten, tegen te gaan en de EVC onder een niet van De Groot afhankelijk bestuur te doen voortbestaan. Deze manoeuvre heeft echter slechts geleid tot een versnelde afbrokkeling van de communistische vakbeweging: zo zagen b.v. veel "papierenen" leden in de scheuring een gereede aanleiding om te bedanken. Duidelijker dan ooit kwam aan het licht, dat alleen de motorische kracht van de CPN de EVC tot dan toe drijvende had gehouden.

OVERZICHT BUITENLANDSE REIZENTot + 15 augustus 1964

I = Inreis

U = Uitreis

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
27-4-'64 13-5-'64	BRUYN, L. de	5-10-'27	Distr.best.lid CPN Den Haag. Moskou, verm. in opdracht der CPN-leiding.
1-5-'64	HARTMAN, J.	23-12-'97	Oud-pol.delinquenten.
3-5-'64	BECKERING VINCKERS, Ir.J. REYERS, P.A.C. BALEN, G.T.W. van SCHOONDERBEEK, J. KROON, B.M. van der en + 24 anderen, w.o. vrouwen en kinderen	30-5-'97 9-10-'28 10-12-'23 14-3-'24 13-5-'19	Malente bij Lübeck, "Malente Treffen" (herdenking gesneuvelde SS-ers).
30-5-'64	HELMERS, H.	27-11-'16	Resp. distr.best.lid CPN
31-5-'64	SCHIP, W.F.H. van 't	22-6-'18	A'dam en CPN gemeenteraadslid A'dam. Brussel, Feest Rode Vaan.
10-6-'64	SNELLEN, J.G.J.	19-3-'26	Ex-journalist "De Waarheid". Leipzig, persconferentie op 12-6-'64.
17-6-'64 22-6-'64	SEGGELEN, J. van	16-11-'21	Dir. Pegasus. Londen, International Book Fair.
20-6-'64 (U)	HOEKSTRA, J.	19-2-'29	Arts. Roemenië, IVE Medische Internationale Conferentie van de FIR.
21-6-'64 24-6-'64	HOEKSTRA, H.J.	17-6-'24	Pol.secr. CPN. Praag, reisdoel onbekend.
3-7-'64 (I)	DILLEN, C.F.W. van	5-6-'17	Lid Centrumstaf. Waarschijnlijk terug van vakantie-reis naar Oost-Duitsland.
10-7-'64 19-7-'64	WALRAVEN, R.J.	13-8-'30	Vice-voorz. ANJV. Boedapest, bijeenkomst WFDJ.
11-7-'64	WAGENAAR, G. + echtgenote	27-9-'12	Voorzitter SWP, Joegoslavië, vakantiereis.
16-7-'64	BAKKER, M.	20-6-'23	Lid Tweede Kamer voor de CPN en lid p.b. Parijs, begrafenis M. Thorez.
21-7-'64 (I)	BEKKER, F.F. HORST, S. van der	24-1-'34 12-1-'36	Beiden studerende in Moskou. Met vakantie in Nederland.
23-7-'64 1-8-'64	BLEES, G. en anderen	29-1-'40	Lid hoofdbest. ANJV. Moskou, vakantiereis met groep ANJV-ers op uitnodiging van Komsomol.

<u>Datum:</u>	<u>Naam:</u>	<u>Geb.datum:</u>	<u>Reisdoel:</u>
1-8-'64 15-8-'64	ENTHOVEN, C.F.S.E.	21-12-'01	Vooraanstaand communiste. Tsjechoslowakije, vakantie- reis.
6-8-'64 (I)	KORLAAR, R.A.	9-10-'40	Studeert in Moskou. Met vakantie in Nederland.
11-8-'64 16-8-'64	WALRAVEN, R.J.	13- 8-'30	Vice-voorz. ANJV. Verm. Oost-Berlijn, bijeenkomst WFDJ.
17-8-'64	KONING, L.H.	18- 9-'99	Directeur Heiermann & Co. Praag, reisdoel onbekend.

STAKINGSOVERZICHT JULI/AUGUSTUS 1964

Bedrijf : N.V. Plaatwellerij te Velsen.
Aanleiding : weigering van directie om 4% loondifferentiatie uit te keren.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : geen.
Aantal werknemers : 250.
Aantal stakers : onbekend.
Duur van staking : $\frac{1}{2}$ uur (7-7-'64).

Bedrijf : Houthaven te Amsterdam.
Aanleiding : eis tot loonsverhoging.
Inmenging vakbonden : geen.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : + 200.
Aantal stakers : + 200.
Duur van de staking : $\frac{1}{2}$ dag (26/27-8-'64).

Bedrijf : Fordfabriek te Amsterdam.
Aanleiding : bezwaar tegen verkorting overwerktijd zonder looncompensatie.
Inmenging vakbonden : onbekend.
Resultaat : --
Aantal werknemers : 1.400.
Aantal stakers : 700 (o.w. 200 Turken en 300 Spanjaarden).
Duur van de staking : 1 dag (31-8-'64).

Bedrijf : Zakkenfabriek N.V. Heijmeier te Edam.
Aanleiding : eis tot loonsverhoging.
Inmenging vakbonden : onbekend.
Resultaat : onbekend.
Aantal werknemers : + 300.
Aantal stakers : + 300.
Duur van de staking : enige uren (31-8-'64).

A G E N D A

<u>Datum:</u>	<u>Bijeenkomst:</u>	<u>Plaats:</u>	<u>Organisatie:</u>
5-12 sept. '64	Int. week van strijd tegen vervolging journalisten.	?	IOJ
* 8-10 sept. '64	Const. verg. Int. voorb. comité 9e WJF.	Helsinki	WFDJ/IUS
16-23 sept. '64	2e Wereldjeugdforum.	Moskou	Russ. jeugdorg.
* 19-20 sept. '64	ANJV-Sportweekend.	Soest	ANJV
* sept. '64	Congres SOBSI.	Indonesië	WVV
19 okt. '64	13e zitting Alg. Raad WVV.	Boedapest	WVV
herfst '64	3e Int. symposium over de wetenschap v.d. journalistiek.	Tsj. Slow.	IOJ
nov. '64	Bureau- en Raadsverg. IDVF	Bulgarije	IDVF
* nov. '64	Bijeenkomst Alg. Raad FIR.	?	FIR
nov. '64	Eur. conf. v. veiligheid en ontspanning.	-Salzburg	WVR
* Kerstmis '64	10e ANJV-congres.	?	ANJV
* eind '64	4e Conf. VVI-voeding.	?	WVV
1964	Int. Conf. werkende jeugd.	?	WFDJ
* begin 1965	EC-vergadering WFDJ.	?	WFDJ
* april '65	2e Int. conf. onderwijs geschiedenis verzet.	Tsj. Slow.	FIR
* zomer '65	9e Wereldjeugdfestival.	?	WFDJ/IUS
zomer '65	Congres WVR.	Helsinki? Wenen?	WVR
eind 1965	5e Congres FIR.	?	FIR

* nieuw c.q. aangevuld.